অন্ধবিশ্বাস আৰু কুসংস্কাৰ

জয়ন্ত মাধৱ বৰা

ড° সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণে কৈছিল—"অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ গধুৰ বোজা।" একবিংশ শতিকাৰ বাবেই এক অভিশাপ। সাম্প্ৰতিক অসমৰ কাৰণে জ্বলন্ত সামাজিক সমস্যা।

দূষিত বায়ু, অবাঞ্চিত বিশৃংখল শব্দ, মাটি, পানী এইবোৰৰ প্ৰদূষণে আমাৰ চৌপাশৰ পৰিৱেশ যেনেদৰে প্ৰদূষিত কৰি মানুহৰ সুস্থ জীৱন ধাৰণ প্ৰণালীত প্ৰতিকূলতাৰ সৃষ্টি কৰে, ঠিক সেইদৰে অন্ধবিশ্বাস আৰু কু-সংস্কাৰেও প্ৰেম, মমতা, মানৱতা আদি মানৱীয় প্ৰমূল্যসমূহক আঘাত কৰি সভ্য মানৱ সমাজ এখনক কলুষিত কৰে। জনজীৱনৰ সুস্থ জীৱন-ধাৰণৰ ব্যৱস্থাটোক বিপৰ্যস্ত কৰি সমাজখনক অশান্ত আৰু অস্থিৰ কৰি তোলে। অথচ এই অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ, উৰাবাতৰিৰ অপপ্ৰচাৰ মানুহেই সৃষ্টি কৰে। মানুহেই মানুহৰ শত্ৰু হৈ পৰে। সেই অৰ্থত অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ গধুৰ বোজা।

অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ আৰু উৰাবাতৰি বুলি কোনবোৰক কোৱা হয় ঃ

যিবোৰ বিশ্বাস বা ধাৰণা যুক্তিৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত নহয়, বিজ্ঞানে যিবোৰ বিশ্বাসক, ধাৰণাক, ঘটনাক অসত্য আৰু অমূলক বুলি প্ৰতিপন্ন কৰিছে সেইবোৰেই অন্ধবিশ্বাস। যিবোৰ নীতি-নিয়ম, ব্যৱস্থা, পৰম্পৰা এখন সুস্থ সমাজৰ পৰিপন্থী, সমাজৰ অগ্ৰগতিত গতিৰোধক হৈ থিয় দিয়ে সেইবোৰেই কুসংস্কাৰ। সংস্কাৰ এক জীৱন-পদ্ধতি। কিন্তু সেই সংস্কাৰে যদি মানুহৰ সভ্যতাক নতুন নতুন চিন্তাৰে উজ্জীৱিত কৰি সময়ৰ লগত দৌৰাৰ পৰিবৰ্তে স্থিতাৱস্থাক বাহাল ৰাখে, তেন্তে সেই সংস্কাৰ আদৰণীয় নহয়। কুসংস্কাৰে মানুহৰ চিন্তাৰ দিগন্তক প্ৰসাৰিত নকৰে। আকৌ যিবোৰ বাতৰি সত্যৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত নহয়, অথচ অজ্ঞতাৰ কাৰণে বা মানুহক উত্তেজিত কৰি তুলিবৰ বাবেই উদ্দেশ্যপ্ৰণোদিতভাৱে

প্ৰচাৰ কৰা হয় আৰু চিন্তাশূন্য, বিবেকশূন্য কিছু লোকে সেই বাতৰিক সত্য বুলি বিশ্বাসো কৰে, সেয়াই উৰাবাতৰি।

অতীজৰে পৰা আমাৰ সমাজখন অন্ধবিশ্বাসে আৱৰি থকাৰ উদাহৰণ বহুত পোৱা যায়। ১৮২৬ খ্ৰীষ্টাব্দৰ ইয়াণ্ডাবু সন্ধিৰ পিছত অসম যেতিয়া বৃটিছৰ অধীনলৈ আহিল, সেই সময়তে উজনি অসমৰ শদিয়ালৈ খ্ৰীষ্টান ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ বাবে আহিছিল মিছনেৰীসকল। শদিয়াত মিছনেৰীসকল বহু প্ৰতিকূল পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হৈছিল। শদিয়াৰ সেমেকা জলবায়ুত তেওঁলোকৰ অসুখ আৰম্ভ হৈছিল। কলেৰাত আক্ৰান্ত হৈছিল। কেৱল মিছনেৰীসকলেই নহয়, সেই সময়ত কলেৰাত স্থানীয় লোকসকলো আক্ৰান্ত হৈছিল। মিছনেৰীসকলে স্থানীয় লোকসকলক কলেৰাৰ পৰা উপশম পাবৰ বাবে কলেৰা নিৰ্মূলৰ বড়ি খাবলৈ দিছিল। কিন্তু স্থানীয় লোকসকলে সেই বড়ি খাবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছিল। তেওঁলোকে ভাবিছিল কোনোবা অপদেৱতাৰ কু-প্ৰভাৱৰ বাবেহে কলেৰাৰ দৰে বেমাৰবোৰ হৈছে। সেইহেতু বেমাৰ ভাল হ'বৰ বাবে বড়ি খোৱাৰ পৰিবৰ্তে পূজা-পাতল কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। তন্ত্ৰ-মন্ত্ৰ, বেজৰ সহায় লৈছিল। দৰব খোৱাৰ পৰিবৰ্তে বেজৰ মন্ত্ৰপূত পানীহে খাইছিল। সেই পানী খাই মানুহ বেছিকৈহে মৃত্যুমুখত পৰিছিল। অসুখ ভাল হ'বৰ বাবে বিজ্ঞানসন্মতভাৱে প্ৰস্তুত কৰা ঔষধ খাব লাগে। তাৰ পৰিবৰ্তে সেয়া কোনো অপদেৱতাৰ কাম, অপদেৱতাক পূজা-পাতল দি সন্তুষ্ট কৰিলেই অসুখ ভাল হৈ যাব, এনেধৰণৰ বিশ্বাসবোৰেই হ'ল অন্ধবিশ্বাসৰ উদাহৰণ।

আকৌ স্থানীয় কিছু লোকে উপায়হীন হৈ মিছনেৰীসকলৰ পৰা কলেৰা উপশম হোৱাৰ বড়ি খাইছিল। কিন্তু সমাজৰ বাকী লোকসকলে মিছনেৰীসকলৰ পৰা লৈ বড়ি খোৱা লোকসকলক জাত গ'ল বুলি অপবাদ দি সমাজৰ পৰা এঘৰীয়া কৰিছিল। বেলেগ ধৰ্মৰ মানুহৰ হাতৰ পৰা কিবা খালেই জাত-কুল যায়, এইবোৰ কুসংস্কাৰৰ উদাহৰণ। ধৰ্ম, জাত-কুল লৈ আমাৰ সমাজত বহুতো কুসংস্কাৰ আছে। এই কুসংস্কাৰবোৰে বহু সময়ত জটিল সামাজিক সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰে।

ভূতক লৈও আমাৰ সমাজত বহুত অন্ধবিশ্বাস আছে। গ্ৰামাঞ্চলত আজিও ৰাতি ভূত ওলায় বুলি বহুতে বিশ্বাস কৰে। দিনত বৰগছৰ তলত বুঢ়াডাঙৰীয়া ওলায় বুলি গুজব ৰটে। ফুটুকানিৰ মাজত যখিনীয়ে কিৰিলি পাৰি হাঁহে বুলি কাহিনী শুনায়। সৰু ল'ৰা-ছোৱালীক ভূতৰ ভয় দেখুৱাই খাবলৈ, শুবলৈ বাধ্য কৰায়। যখিনী আৰু বুঢ়াডাঙৰীয়াৰ ভয় দেখুৱাই সৰু ল'ৰা-ছোৱালীক নদীৰ পাৰলৈ, পুখুৰীৰ পাৰলৈ যোৱাত বাধা দিয়ে। কিন্তু ডাঙৰসকলে এবাৰো ভাবি নেচায় যে সৰুতে মনত সুমুৱাই দিয়া এই ভ্ৰান্ত বিশ্বাসেই সৰু ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ ডাঙৰ হোৱাৰ পিছতো অন্ধবিশ্বাস হিচাপে মনত খোপনি পুতি বহে। ফলস্বৰূপে গধূলি হ'লেই অকলে বাহিৰলৈ যাবলৈ ভয় কৰে। জয়াল ঠাই পাৰ হওঁতে ভয়ত পেপুৱা লাগে। কেৱল গাঁও অঞ্চলতে নহয়, চহৰাঞ্চলতো

ল'ৰা-ছোৱালীৰ মনত ভূতৰ ভয় আছে। ল'ৰা-ছোৱালীৰে নহয়, ডাঙৰৰো আছে। এইবোৰো অন্ধবিশ্বাসৰ উদাহৰণ। ভূত-প্ৰেত, যখিনী-ডাইনী এইবোৰৰ অস্তিত্ব বিজ্ঞানে নস্যাৎ কৰিছে।

বৰ্তমান সময়তো আমাৰ সমাজত বিশেষকৈ গ্ৰামাঞ্চলবোৰত 'ডাইনী'ক লৈ এক অন্ধবিশ্বাসে গা কৰি উঠিছে। ইয়াৰ পৰিণামস্বৰূপে বহুত অপ্ৰীতিকৰ পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি হৈছে। আনকি সংঘৰ্ষ বা হত্যা আদি অমানৱীয় ক্ৰিয়া-কলাপো সংঘটিত হৈছে। 'ডাইনী'—এক সামাজিক ব্যাধি, এক কল্পিত সন্ত্ৰাস। ডাইনী এক ভ্ৰান্ত বিশ্বাস। অঞ্চলটোত কাৰোবাৰ ঘৰত অসুখ হৈছে। দৰব খাইছে ভাল পোৱা নাই। হয়তো উপযুক্ত চিকিৎসা কৰা হোৱা নাই; কিন্তু প্ৰচাৰ কৰি দিয়ে এইবুলি যে, ডাইনীৰ কাৰণেই অঞ্চলটোৰ প্ৰায়বোৰ পৰিয়ালত অসুখ-বিসুখে দেখা দিছে। ডাইনীৰ কাৰণেই অসুখ ভাল হোৱা নাই। এই যে উদ্দেশ্যপ্ৰণোদিতভাৱে এটা ভ্ৰান্ত ধাৰণা মানুহৰ মনৰ মাজত সুমুৱাই দিয়া হয়, সেই ধাৰণাটো লাহে লাহে ইজনৰ পৰা সিজনলৈ বিয়পিবলৈ ধৰে। এটা সময়ত ডাইনী বুলি চিহ্নিতজনৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ সৰু সৰু বিসংগতিবোৰ অপদেৱতাৰ কালিকা লগা কাৰ্য বুলি সকলোৱে ভাবিবলৈ আৰম্ভ কৰে। আচলতে ডাইনী বুলি সন্দেহ কৰা মানুহজনৰ তেনেকুৱা কোনো বিসংগতি নাথাকে। অন্ততঃ বিজ্ঞানে সেই কথা আজিলৈকে প্ৰমাণ কৰিব পৰা নাই। অথচ অঞ্চলটোৰ কিছুলোকৰ অসুখ, অপায়-অমংগলৰ বাবে এগৰাকী লোকক ডাইনী সজাই সমস্ত দোষ তেওঁৰ ওপৰত জাপি দিয়ে। আচলতে ডাইনী বুলি একো নাই। কিছু লোকে ঈৰ্ষান্বিত হৈ বা স্বাৰ্থসিদ্ধিৰ বাবে এই অপপ্ৰচাৰ চলায়।

কাৰোবাৰ গাত 'আই' লম্ভে বুলি, 'শিৱ' লম্ভে বুলি, কিবা ঐশ্বৰিক শক্তি আহি গাত সোমাই বুলি মাজে মাজে হৈ চৈ হোৱা শুনা যায়। অদ্ভুত কথা কিছুমান সেই সময়ত প্ৰকাশ হয়। 'আই' গৰাকীয়ে বা 'শিৱ' লম্ভাজনে বা 'ঐশ্বৰিক শক্তি' লাভ কৰাজনে হেনো চুই দিলেই সকলো বেমাৰ ভাল হৈ যায়। মূৰত হাতখন থ'লেই সকলো সমস্যাৰ সমাধান হৈ যায়। তেওঁৰ হাতেদি দিয়া পানী অমৃত সমান। খালে সৌভাগ্যই লগ দিয়ে। এনেধৰণৰ কথাই তোলপাৰ লগায়। আশ্চৰ্যকৰ কথাটো হ'ল একবিংশ শতিকাৰ বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ চৰম উন্নতিৰ যুগতো হাতত দামী স্মাৰ্ট ফোন লৈ শিক্ষিত মানুহৰ লানি নিচিগা সোঁত বয় সেই 'আই'ৰ, সেই 'শিৱ'ৰ, সেই ঐশ্বৰিক শক্তি লাভ কৰা বুলি গুজব ওলোৱাজনৰ ভৰি দুটা চুবলৈ, তেওঁৰ কাষত থকা পাত্ৰটোৰ পৰা পানী খাবলৈ। সেই পাত্ৰৰ পানী কিমান লেতেৰা ঠিক নাই, সৌভাগ্যৱান হোৱাৰ লোভত সেই লেতেৰা পানীকে পৰম শ্ৰদ্ধাৰে মুখত দিয়ে। আচলতে এইবোৰ অন্ধবিশ্বাসৰে ফল। সহজভাৱে টকা ঘটিবলৈ খুব চতুৰালিৰে কৰা এইবোৰ দুষ্ট লোকৰ কাম।

'সোপাধৰা' আন এক অন্ধবিশ্বাস। কিছুমান ঠাইত 'ল'ৰাধৰা' বুলিও মানুহৰ মাজত প্ৰচলিত।

এই সম্পৰ্কত উৰাবাতৰি এনেদৰে ওলায় যে বেলেগ ঠাইৰ পৰা বেলেগ দেহাবয়বৰ এজন বা দুজন লোক আহি সেই ঠাইৰ সৰু ল'ৰাৰ মুখত সোপা মাৰি ধৰি লৈ যায়। এনে ধৰণৰ গুজব ওলালেই মানুহে সত্যাসত্য বিচাৰ নকৰি অচিনাকি আৰু সচৰাচৰ নেদেখা দেহাবয়বৰ মানুহ দেখিলেই আক্ৰমণ কৰি এক অপ্ৰীতিকৰ অমানৱীয় পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰে। এনেধৰণৰ অন্ধবিশ্বাস, কু-সংস্কাৰ, উৰাবাতৰি হ'ল মানৱ সভ্যতাৰ বাবে একো একোটা ভয়ংকৰ অভিশাপ।

অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰৰ কাৰণসমূহ ঃ

কি কাৰণে মানুহ অন্ধবিশ্বাসী হয়? কি কাৰণে মানুহে কুসংস্কাৰকে সংস্কাৰ বুলি গ্ৰহণ কৰে? কি কাৰণে এজন মানুহে উৰাবাতৰি প্ৰচাৰ কৰে আৰু কি কাৰণে সমাজৰ বাকী মানুহে বিনাদ্বিধাই চিন্তাশূন্যভাৱে সেই উৰাবাতৰিকে, সেই অপপ্ৰচাৰকে সত্য বুলি মানি লয়?

প্ৰথম কাৰণ ঃ সম্প্ৰতি অসমৰ সাক্ষৰতাৰ হাৰ ৭৩.১৮ শতাংশ। পুৰুষৰ ৭৮.৮১ শতাংশ আৰু মহিলাৰ ৬৭.২৭ শতাংশ। সেই দৃষ্টিকোণৰ পৰা চাবলৈ গ'লে শিক্ষাৰ অভাৱৰ বাবে বুলি কোৱাতকৈ জ্ঞানৰ অভাৱৰ বাবেহে মানুহ কুসংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাসৰ বশৱৰ্তী হয় বুলি ক'ব পাৰি। জ্ঞানৰ অভাৱৰ বাবেই এজন মানুহে তেওঁৰ আৱেগক নিয়ন্ত্ৰণ কৰি ৰাখিব নোৱাৰে। ৭৩.১৮ শতাংশ মানুহ শিক্ষিত হোৱাৰ পিছতো জ্ঞানৰ অভাৱ বুলি কিয় কোৱা হৈছে? কাৰণ আনুষ্ঠানিক শিক্ষাৰে শিক্ষিত হ'লেই মানুহক জ্ঞানী বুলি ক'ব নোৱাৰি। বৰঞ্চ আজিৰ পৰা বহু বছৰৰ আগেয়েই আনুষ্ঠানিক শিক্ষাৰে শিক্ষিত নোহোৱা আমাৰ সমাজৰ বহু লোকৰ চিন্তাধাৰা ইমান আধুনিক, বিজ্ঞানসন্মত আৰু বৈপ্লৱিক আছিল যে সেই চিন্তা আজিও প্ৰাসংগিক আৰু মানৱ সমাজৰ বাবে হিতকৰ বুলি প্ৰমাণিত হৈছে। শংকৰদেৱৰ বৈষ্ণৱ দৰ্শনৰ মূলমন্ত্ৰই আছিল মানৱতা, যি দৰ্শন আজিও বন্দিত আৰু ভৱিষ্যতলৈও বন্দিত হৈ থাকিব। কিন্তু বৰ্তমান যুগৰ উন্মত্ত ভোগবাদে শিক্ষাক জ্ঞান আহৰণৰ আহিলাৰ পৰিৱৰ্তে এটা চাকৰি লাভ কৰাৰ অনিবাৰ্য পথ হিচাপেহে পৰিণত কৰাইছে। কৃচ্ছ্ৰ-সাধনাই হ'ল জীৱনৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ সাধনা। অথচ এই কৃচ্ছ্ৰ-সাধনাৰ পৰা আজিৰ মানুহক বহু দূৰলৈ অঁতৰাই নিছে ভোগ-বিলাস আৰু সস্তীয়া আনন্দ আহৰণৰ প্ৰৱণতাই। সমাজত বিশৃংখল পৰিৱেশ সৃষ্টি হোৱাৰ, অপ্ৰীতিকৰ পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি হোৱাৰ, অমানৱীয় কাৰ্য-কলাপ সংঘটিত হোৱাৰ এটা অন্যতম কাৰণ হৈছে বৰ্তমান সময়ৰ মানুহৰ অনিয়ন্ত্ৰিত আৱেগ। আৱেগ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব নোৱৰাৰ এটা মূল কাৰণ হৈছে অধ্যয়নবিমুখিতা। মানুহ শিক্ষিত হৈছে, কিন্তু সেই অনুপাতে হৈছে অধ্যয়নবিমুখ।

দ্বিতীয় কাৰণ ঃ প্ৰত্যেক মানুহেই নিজৰ স্বভাৱ, চৰিত্ৰ আৰু জীৱনৰ পৰা পোৱা শিক্ষাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সন্মুখত দেখা ঘটনা একোটাক বিশ্লেষণ কৰে। ঘটনাটোত তেওঁৰ ভূমিকা ইতিবাচক হ'ব নে নেতিবাচক হ'ব, সেইটো নিৰ্ভৰ কৰে তেওঁৰ দৃষ্টিভংগীৰ ওপৰত। আচলতে প্ৰতিটো কথাই

ইতিবাচক দৃষ্টিভংগীৰে চাব লাগে। তেতিয়াই প্ৰতিটো সমস্যাৰ সমাধান হয় খুব সহজ আৰু শান্তিপূৰ্ণভাৱে। কিন্তু ভোগসৰ্বস্ব, অধ্যয়নবিমুখ, গভীৰ চিন্তাৰে নিজক উজ্জ্বলাব নোৱৰা আজিৰ প্ৰায়বোৰ মানুহে কথাবোৰ, সন্মুখত ঘটা ঘটনাবোৰ প্ৰায়ে নেতিবাচক দৃষ্টিভংগীৰে চায়। ইতিবাচক চিন্তা কৰিব নোৱৰা সমাজক পংগু সমাজ বুলি গণ্য কৰা হয়। সদায় নেতিবাচক কথা শুনি শুনি আমনি লাগি মানুহে ভাবিবলৈ বাধ্য হৈছে—সমাজত ভাল খবৰ নোহোৱাই হ'ল নেকি? আচলতে সমাজত ভাল কাম বহুত হৈ আছে। নেতিবাচক খবৰৰ ভীৰৰ মাজত সেইবোৰ হেৰাই গৈছে। সকলোৱে এবাৰৰ বাবে যদি ইতিবাচক চিন্তাক গুৰুত্ব দিবলৈ আৰম্ভ কৰে, তেনেহ'লে ফলাফলবোৰো ইতিবাচক হ'ব। হেৰাই যাব সমাজৰ পৰা সকলো নেতিবাচক চিন্তা আৰু ধাৰণা। লগে লগে অপ্ৰীতিকৰ অমানৱীয় ঘটনাবোৰো সমাজত নঘটা হ'ব।

তৃতীয় কাৰণ ঃ যিবিলাক মানুহক ভাল কাম কৰাৰ দায়িত্ব দিয়া হৈছে, দেখা গৈছে ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ স্বাৰ্থসিদ্ধিৰ বাবে সেই দায়িত্বশীল মানুহবোৰেও কেতিয়াবা সমাজৰ বাবে নেতিবাচক কাম কৰে। নেতৃস্থানীয় ব্যক্তিসকলৰ তেনে কাম-কাজ তেওঁৰ অনুগামীসকলেও অনুকৰণ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। এনে কাৰ্য সমাজৰ কাৰণে কেতিয়াবা ভয়ংকৰভাৱে ক্ষতিকাৰক হৈ পৰে।

চতুৰ্থ কাৰণ ঃ শিক্ষাৰ এক অন্যতম অংগ হৈছে ভ্ৰমণ। ভ্ৰমণৰ যোগেদি মানুহে নজনা কথা জানে, বিভিন্নজনৰ লগত পৰিচয় ঘটে। ভ্ৰমণে মনৰ পৰিধি বহল কৰে। ভিতৰুৱা যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ সুবিধা নথকা অঞ্চলৰ বহু লোকে মনৰ ভাৱ বাহিৰৰ অঞ্চলৰ লোকৰ সৈতে বিনিময় কৰাৰ সুবিধা নাপায়। বিনিময় যদি নহয়েই, মনৰ দিগন্ত প্ৰসাৰিত হ'ব কেনেকৈ? অন্ধবিশ্বাসী হোৱাৰ, কু-সংস্কাৰ সাৱটি থকাৰ ইও এটা কাৰণ। কিন্তু ভিতৰুৱা অঞ্চলতো প্ৰচণ্ড আশাবাদী, যোগাত্মক চিন্তাৰ মানুহ নোহোৱা নহয়। সংখ্যাত কম হ'ব পাৰে। সেই মানুহখিনিয়েই ঠাইখনৰ উন্নয়নৰ বাবে অহৰহ লাগি থাকে।

পঞ্চম কাৰণ ঃ স্বাৰ্থপূৰণৰ বাবেও কিছুমান অসৎ প্ৰবৃত্তিৰ লোকে কেতিয়াবা সমাজত অন্ধবিশ্বাস বিয়পাই দিয়ে। উৰাবাতৰিৰে মানুহক উত্তেজিত কৰি তোলে। ইমান চতুৰালিৰে এই অন্ধবিশ্বাসবোৰ প্ৰচাৰ কৰে যে অশিক্ষিত মানুহৰ কথা বাদেই শিক্ষিত সমাজেও সেইবোৰ বিশ্বাস কৰি লয়। তাৰ দ্বাৰা সেই অসৎ প্ৰবৃত্তিৰ লোকজনৰ কিবা এটা স্বাৰ্থ সিদ্ধি হয়, কিন্তু ঘটিব নলগীয়া অমানৱীয় ঘটনা এটাও হয়তো ঘটি যায়। কিছুমান দুষ্ট প্ৰকৃতিৰ লোকে সমাজক ভীতিগ্ৰস্ত আৰু অস্থিৰ কৰি তুলিবলৈও উৰাবাতৰি প্ৰচাৰ কৰে। এনেধৰণৰ উৰাবাতৰি আৰু অন্ধবিশ্বাসৰ কথা সেইজনে বিশ্বাস নকৰিব, যিজনে কথাবোৰ যুক্তিৰে বিচাৰ কৰে। তেনেকুৱা এটা মনৰ অধিকাৰী সেইজনহে হয়, যিজন অধ্যয়নৰ দ্বাৰা বাস্তৱমুখী জ্ঞানেৰে সমৃদ্ধ হয়।

ষষ্ঠ কাৰণ ঃ আৰু এটা প্ৰৱণতা আছে আমাৰ মাজত। কষ্ট নকৰাকৈ কম আয়াসতে আমাক সকলো লাগে। কষ্ট নকৰাকৈ সাফল্য লাগে, কষ্ট নকৰাকৈ ধন-সম্পত্তি ঘটিবলৈ লাগে, ভোগ-বিলাসত মত্ত হ'বলৈ লাগে। সহজে সকলো পাবৰ বাবেও অন্ধবিশ্বাসী হয়।

সপ্তম কাৰণ ঃ মূল কথাটো হ'ল মনোবৃত্তি। অন্ধবিশ্বাস, কু-সংস্কাৰৰ গৰাহত নপৰিবৰ বাবে লাগিব এটা যুক্তিবাদী মন, লাগিব বিজ্ঞানমনস্কতা। আচলতে আমি বিজ্ঞান এটা বিষয় হিচাপে গণ্য কৰোঁ। ভাবো, বিজ্ঞান কেৱল শ্ৰেণীকোঠাত পঢ়া এটা বিষয়। সেই কাৰণেই বিজ্ঞান বিষয়টো বৰ টান টান লাগে। সেই কাৰণেই বিজ্ঞান বুলি ক'লে ভয় লাগে। প্ৰকৃত অৰ্থত বিজ্ঞান কেৱল এটা বিষয় নহয়। বিজ্ঞান এক সংস্কৃতি। বিজ্ঞান এক সভ্যতা। বিজ্ঞান সৰ্বব্যাপী। বিজ্ঞান জীৱন ধাৰণৰ এটা প্ৰণালী। কেৱল শ্ৰেণীকোঠাৰ ভিতৰতেই নহয়, আমাৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ প্ৰতিটো খোজতে বিজ্ঞানৰ আৱশ্যক। সাধাৰণ মানুহে যে বিজ্ঞান বুজিব নোৱাৰে এনে নহয়। সকলোৱে বিজ্ঞান বুজিব পাৰে আৰু ক'ব নোৱৰাকৈয়ে সকলোৱে বিজ্ঞানৰ ধাৰণাসমূহ, সূত্ৰসমূহ দৈনন্দিন জীৱনত ব্যৱহাৰ কৰিও আছে। মনোবৃত্তি বিজ্ঞানৰ যুক্তিৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত হ'লেহে মানুহৰ মনৰ পৰা অন্ধবিশ্বাস, কু-সংস্কাৰ আঁতৰ কৰিব পৰা যাব।

নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থা ঃ

অন্ধবিশ্বাস আৰু কু-সংস্কাৰ আঁতৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সজাগতা হ'ল এটা শক্তিশালী আহিলা। সজাগতা মানে সভা পাতি ভাষণ দিয়াটো নহয়। সজাগতা মানে ৰাস্তাই ৰাস্তাই শোভাযাত্ৰা কৰাটো নহয়। বিদ্যালয়ৰ পাঠ্যক্ৰমত এই বিষয়টো অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ উদ্দেশ্যটোৱেই হৈছে যাতে সৰুৰে পৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বুজি পায় অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰৰ ভয়াবহতা। অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰে যে সমাজ এখনক পংগু কৰে, একৈশ শতিকাৰ সমাজ এখনক যে আকৌ আদিম স্তৰলৈ লৈ যায় সেইটো বুজি পাব লাগিব। বিদ্যালয় আৰু মহাবিদ্যালয় পৰ্যায়ত ৰচনা প্ৰতিযোগিতা বা তেনেধৰণৰ অন্যান্য প্ৰতিযোগিতাৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক জড়িত কৰিও সজাগতা আনিব পৰা যায়।

তথ্যচিত্ৰ বা তেনেধৰণৰ প্ৰচাৰ মাধ্যমৰ জৰিয়তে জনসাধাৰণৰ মাজত সজাগতা অনাটো খুব জৰুৰী। সকলোৱে বুজিব লাগিব যে 'ডাইনী' অথবা 'সোপাধৰা'ৰ দৰে অন্ধবিশ্বাসৰ সুযোগ গ্ৰহণ কৰি এচাম স্বাৰ্থপৰ লোকে সমাজত হত্যাৰ দৰে অসামাজিক আৰু অমানৱীয় কাৰ্য সমাধা কৰিছে। সাধাৰণতে দেখা গৈছে, সম্পত্তিৰ লোভত বা ওচৰ-চুবুৰীয়া কাৰোবাৰ যদি উন্নতি হয় তেওঁৰ প্ৰতি ঈৰ্ষান্বিত হৈও সেই বিশেষ মানুহঘৰৰ কাৰোবাক 'ডাইনী' বুলি অভিহিত কৰি অসৎ মনোবৃত্তিৰ মানুহে সামাজিক উৎপীড়ন চলায়। এনেদৰে স্বাৰ্থসিদ্ধিৰ বাবেই 'সোপাধৰা'ৰ অপপ্ৰচাৰ চলায়। কেতিয়াবা হত্যাৰ দৰে জঘন্য ঘটনাও সংঘটিত হয়।

'ডাইনী' অথবা 'সোপাধৰা' বিষয়টো সমাজৰ আৱেগ-অনুভূতি আৰু ভুল বুজা-বুজিৰ সাধাৰণ ঘটনা হিচাপে ৰেহাই দিয়াটো একেবাৰে উচিত নহয়। অন্ধবিশ্বাস আৰু কুসংস্কাৰৰ বিৰুদ্ধে উদাসীনতাই স্বাৰ্থান্বেষী লোকক উৎসাহিত কৰে।

মনত ৰখা জৰুৰী ঃ

দেখা গৈছে যে 'ডাইনী' বুলি উৰাবাতৰি প্ৰচাৰৰ ফলস্বৰূপে যি বৰ্বৰ ঘটনা সংঘটিত হয়, সেই অমানৱীয় ঘটনাত শতকৰা নব্বৈ ভাগৰো অধিক ক্ষেত্ৰত মহিলাসকলেই আক্ৰান্ত হয়। 'সোপাধৰা' বুলি উৰাবাতৰি প্ৰচাৰৰ ফলস্বৰূপে অচিনাকি আৰু প্ৰায় ক্ষেত্ৰতে বিশেষভাৱে সক্ষম লোকেই আক্ৰান্ত হোৱা দেখা গৈছে। এইবোৰে সমাজক পশ্চাদপদ কৰি ৰাখে। সেয়েহে অন্যান্য সামাজিক, ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক সমস্যাসমূহ সমাধানৰ লগতে জনসাধাৰণৰ মাজত সামাজিক মনস্তাত্ত্বিক জাগৰণবো সৃষ্টি কৰা উচিত।

লেখক-পৰিচয় ঃ

গল্পকাৰ, ঔপন্যাসিক জয়ন্ত মাধৱ বৰা শিক্ষা বিভাগৰ এগৰাকী বিষয়া। বৰ্তমান অসম সচিবালয়, দিছপুৰত কৰ্মৰত। পদাৰ্থ বিজ্ঞানত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰীধাৰী জয়ন্ত মাধৱ বৰাৰ এতিয়ালৈকে ৮ খন গল্প সংকলন, ১৩ খন উপন্যাস, ২ খন গৱেষণামূলক গ্ৰন্থ, ৫ খন অনুবাদ গ্ৰন্থ, ৫ খন শিশু গ্ৰন্থ প্ৰকাশ পাইছে। ইয়াৰ উপৰিও ৩ খন গ্ৰন্থ সম্পাদনা কৰিছে, ৩ খন আলোচনী আৰু ৭ খন স্মৃতিগ্ৰন্থ সম্পাদনা কৰিছে। অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰ যোগে ৬ খন নাটক আৰু বহু কথিকা, গুৱাহাটী দূৰদৰ্শন আৰু ব্যক্তিগত চেনেলযোগে জয়ন্ত মাধৱ বৰাৰ কাহিনী আৰু চিত্ৰনাট্যৰে ৬৪ খন ধাৰাবাহিক আৰু ১২ খন তথ্যচিত্ৰ প্ৰচাৰিত হৈছে। ১ খন চলচিত্ৰৰ চিত্ৰনাট্য কৰিছে। বাতৰি কাকত, আলোচনীত বহু প্ৰবন্ধ, গল্প, উপন্যাস প্ৰকাশিত হৈ থাকে। জিলা প্ৰাথমিক শিক্ষা আঁচনি আৰু সৰ্বশিক্ষা অভিযানত কৰ্মৰত অৱস্থাত শিক্ষা বিভাগৰ বহু ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় আলোচনা চক্ৰত গৱেষণা পত্ৰ পাঠ কৰিছে।

সন্মান ঃ

(১) "অমৃত" উপন্যাসৰ বাবে ১৯৮৭ চনত অসম সাহিত্য সভাৰ গিৰিধৰ শৰ্মা বঁটা লাভ
(২) "জাকৈয়া ছোৱালী" গল্প সংকলনৰ বাবে ২০১৩ চনত অসম সাহিত্য সভাৰ অম্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰী বঁটা লাভ
(৩) "মৰিয়াহোলা" উপন্যাসৰ বাবে ২০১৪ চনত গোলাঘাট জিলা সাহিত্য সভাৰ চৈয়দ আব্দুল মালিক বঁটা লাভ
(৪) "মৰিয়াহোলা" উপন্যাসৰ বাবে ২০১৭ চনত সাহিত্য অকাডেমী বঁটা লাভ
(৫) ২০১৯ চনত ডঃ বি আৰ আম্বেদকাৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সাহিত্য বঁটা লাভ।

শব্দাৰ্থ আৰু টোকা ঃ

অপদেৱতা	: অহিত বা অপকাৰ সধা দেৱতা; ভূত-প্ৰেত।
অবাঞ্ছিত	: যিটো বাঞ্ছা কৰা নহয়, বিচৰা নহয়।
ইতিবাচক	: কোনো কথা বা কামৰ প্ৰতি সন্মতিসূচক।
কলুষিত	: কলংকযুক্ত।
গতিৰোধক	: গতিক বাধা দিয়া ব্যৱস্থা।
গুজৱ	: উৰাবাতৰি।
দেহাবয়ব	: দেহৰ গঠন; দেহৰ অবয়ব।
নেতিবাচক	: অসন্মতি প্ৰকাশ কৰা, ঋণাত্মক।
প্ৰতিকূলতা	: বিপৰীত অৱস্থা, বাধা।
প্ৰমূল্য	: মানদণ্ড, বিশেষ মূল্য।
বন্দিত	: যাক বন্দনা কৰা হয়, পূজনীয়।
বড়ি	: ঔষধৰ সৰু ঘূৰণীয়া গুটি।
ভ্ৰান্ত বিশ্বাস	: ভুল ধাৰণা।
মনস্তাত্ত্বিক	: মনৰ প্ৰকৃতি সম্পৰ্কীয়।

প্ৰশ্নাৱলী

ভাব-বিষয়ক ঃ

১। চমু উত্তৰ দিয়া ঃ

(ক) উৰাবাতৰি মানে কি?

(খ) কুসংস্কাৰ বুলিলে কি বুজা?

(গ) 'অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ গধুৰ বোজা।'—কথাষাৰ কোনে কৈছিল?

(ঘ) কোনখন সন্ধিৰ পিছত আৰু কেতিয়া অসম বৃটিছৰ অধীনলৈ যায়?

(ঙ) অসমলৈ আহি শদিয়াৰ সেমেকা জলবায়ুত মিছনেৰীসকল কেনে ধৰণৰ ৰোগত আক্ৰান্ত হৈছিল?

২। অন্ধবিশ্বাস মানে? অন্ধবিশ্বাসে সমাজত কেনে ধৰণৰ সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে লিখা।

৩। কি কি কাৰণত অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰৰ দ্বাৰা জনসাধাৰণ প্ৰভাৱিত হয়?

৪। অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ আদি নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ কেনে ধৰণৰ আঁচনি গ্ৰহণ কৰিব পাৰি?

৫। 'ডাইনী', 'সোপাধৰা'—এইবোৰ অন্ধবিশ্বাস। অন্ধবিশ্বাস বুলি জানিও কিছু লোকে এই বিষয় দুটাক লৈ উৰাবাতৰি প্ৰচাৰ কৰে আৰু বহু লোকে বিশ্বাস কৰিও লয়। ইয়াৰ কাৰণ কি কি বুলি ভাবা?

৬। তোমালোকৰ অঞ্চলত প্ৰচলিত অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ আদি তোমাৰ চকুত পৰিছে নেকি? সেইবোৰ নিৰাময়ৰ বাবে তোমাৰ ফালৰ পৰা কি কি ব্যৱস্থা ল'বা—এই বিষয়ে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰা।

৭। ব্যাখ্যা কৰা ঃ

(ক) অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ গধুৰ বোজা।

(খ) সংস্কাৰ এক জীৱন পদ্ধতি।

(গ) মানুহ শিক্ষিত হৈছে, কিন্তু সেই অনুপাতে হৈছে অধ্যয়নবিমুখ।

ভাষা-বিষয়ক ঃ

৮। উদাহৰণটো চাই বাকীকেইটা কৰা ঃ

উদাহৰণ ঃ মানবীয় — অমানবীয়।

সজাগতা; সামাজিক; ৰাজনৈতিক; সাংবিধানিক; প্ৰচাৰ।

৯। তলৰ শব্দবোৰৰ বিপৰীত অৰ্থ বুজোৱা শব্দবোৰ লিখা ঃ

ইতিবাচক; সৎ; যোগাত্মক; সক্ষম; উচিত; অভিশাপ।

১০। পাঠত উল্লেখ থকা পাঁচোটা যুৰীয়া শব্দ বিচাৰি উলিওৱা।

১১। বাক্য ৰচনা কৰা ঃ

মৌলিক অধিকাৰ; অমানবীয় কাৰ্য; প্ৰচাৰ মাধ্যম; সজাগতা সভা; স্বাৰ্থান্বেষী লোক; আদিম স্তৰ।

● ● ●